

TARA NOASTRA
FOAIA POPORALĂ A
„ASOCIATIUNII“

REDACTOR:

OCTAVIAN COCA.

CUPRINSUL:

	Pag.
G.: La podmol	359
Comuna „Viitorul“	363
Dr. I. B.: Sfaturi doctorești	365
Săteanul: Ogorul e piedecă a unei plugării cuminte	367
I. Pop Reteganul: Surdul	368
Oct. C. Tăslăuanu: Pentru Românii din America	371
Știri	372

Înștiințare.

Rugăm pe toți câți au binevoit să primească această foaie să grăbească cu trimiterea plății de abonament.
Administrația foii „ȚARA NOASTRĂ“.

Cetitorilor.

Pe toți, cărora le ajunge în mâni această foaie îi rugăm să o cetească și dacă o socot de potrivită trebuințelor țărănimii să o răspândească între oamenii noștri dela sate.

Foaia apare săptămânal și o vor primi cetitorii Dumineca.

Abonamentul e pe an 4 cor.

Pe jumătate de an 2 „

Pe trei luni 1 „

Banii să se trimită la Administrația revistei „Țara noastră“. Sibiu — Nagyszeben. Asociațiune.

Toți cărturarii noștri, mai ales cei în atingere apropiată cu țărănimia — preoții și învățătorii — sânt rugați a trimite acestei reviste articole și știri cari sânt în legătură cu trebile țărănimii. Indesebi primim bucuros articole cu povețe economice, precum — și snoave, poezii populare etc. Scriitorii articolelor sânt rugați a se folosi de un grai înțeles de popor, ca să nu fim siliți a supune schimbării în redacție articolele.

Pentru articolele bune dăm și o cuvenită răsplată bănească.

TARA NOASTRĂ

Revista populară

a „Asociațiunii pentru literatura rom. și cultura poporului rom.“

Abonamentul: pe un an 4 cor. pe o jumătate de an 2 „ pe trei luni 1 „ pentru România . . . 6 Lei	REDACTOR: OCTAVIAN GOGA	Redacția și administrația: Sibiu (Nagyszeben) Str. morii, 6.
---	--	---

LA PODMOL.

Tainică și puternică e rădăcina sufletului omenesc în locul nașterii lui... Amintirea anilor copilăriți pe prundul cutărui sat semănat pe coasta dealului, nu se curmă... Aducerile aminte rămân și strălucesc în adâncul sufletului ca boabele de mărgăritar în funduri de ape. Răscolite de câte-o undă ele se ivesc la suprafață să ne înșenine sau să ne tulbure o clipă.

Noi toți cărturarii acestui popor românesc, așezați cu rosturile noastre pe întreg cuprinsul pistriț al acestei țări, ori și cât am fi pierdut cu vină sau fără vină legăturile *văzute* cu țărănimea noastră, totuș simțim adese răsunetul acestora în sufletele noastre.

În vălmășagul târgoveț al orașului, mergând către casă cuprins de gândurile meseriei, ducând subsuoară teancuri de hârtii și scrisori, oare cine dintre noi nu tresare când de pe drumul țării se aude un clopot de cioaie și dintr'un nor ușor de pulbere se deslușește căciula unui cioban și-o turmă de oi...

Va tresări negreșit acel *domn* în drumul lui către casă și cu tremurarea ușoară a degetelor lui picate de cerneală își va trece mâna peste frunte rămas o clipă cu ochii duși în zare... Recules și ajuns la casa lui își va lua copilul pe genunchi și-i va povesti cu grai domol crâmpie din o copilărie petrecută demult la

sat... În acele clipe sufletul lui va fi stăpânit de amintirea căsuței dela sat și va simți în toată deplinătatea ei bucuria sau durerea celor sălășluiți sub coperișul acestei căsuțe...

* * *

Fiecare dintre cărturarii noștri, ducând neștirbită până la marginea gropii legătura sufletească cu *satul lui*, caută, cercetează și judecă mijloacele cu cari ar putea ridica la o soarte mai bună pe cei rămași *acasă*. Din prisosul lui măsurat el trimite din când în când gologani pentru lipsurile satului său... Trimite pentru biserică, trimite pentru școală. Trimite pentru toate prileurile cari pot lumina pe săteni. Văzând dărăpănarea celor patru ziduri bătrâne, între cari s'a deslegat întâia dată pentru dânsul taina slovelor, va rămâne întristat și va jertfi poate peste puțină vreme, îndemnând și pe alții, pentru ridicarea unor ziduri cu temelii trainice pe-a căror față va scrie cu fală un meșter zugrav: *Școala română*.

Cam în acest chip înțelegea până astăzi să-și plătească orice surtucar cinstit datoria de recunoștință către acel sătuleț cu casele albe de unde se trăgea el cu neamul lui.

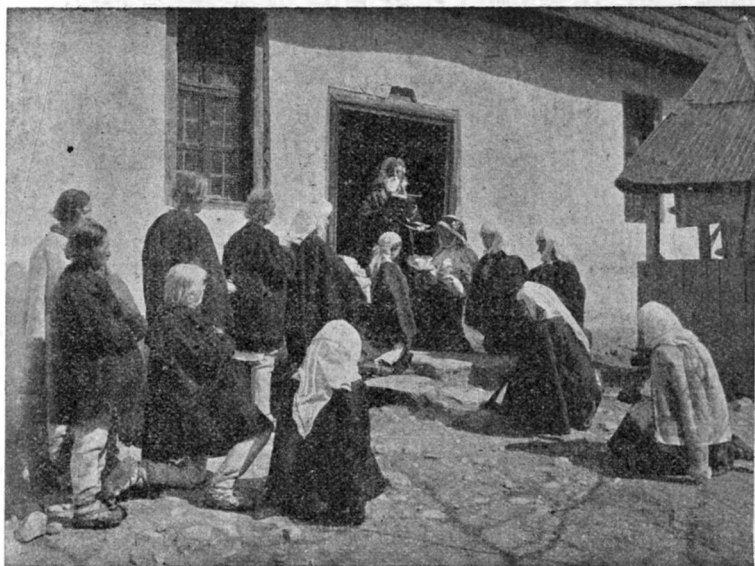
* * *

Vremea, nepriincioasă astăzi năzuințelor noastre românești, aduce zi de zi primeniri și schimbări cari jig-nesc drepturile noastre.

Fiece cărturar sau cetitor de gazete știe că se apropie ziua când porecla scrisă cu litere roșii pe fața școlii noastre nu va mai spune adevărul sau va fi ștearsă de cutare spoitor venit cu poruncă «de sus»...

Cărturarul nostru cu durere în suflet și cu mintea deschisă în fața primejdiei, își dă seama că simțul lui de jertfă trebuie să caute de aici înainte alte cărări.

El știe, că școala viitorului nu va mai avea asemănare cu școala unde-a prins aripi dragostea lui de carte. Știe că vor fi alte și chipurile de pe pereți, altul și învățătorul dela masă. Altele vor fi și cuvintele ce se vor orânduî pe tablă... Toate vor fi altcum... Străin și neînțeles duhul nou va aruncă sămânțe pe piatră... Cărturarul nostru e lămurit că în sufletul lui nu gă-

Botez din comuna Șugag (comit. Sibiiu)

sește nici un îndemn pentru a jertfi școalei de mâne din satul lui.

* * *

Iși va aduce aminte însă, depănând amintirile tinereții, de dragostea fără păreche a poporului nostru dela sate de carte. Iși va aduce aminte de setea, de muțenia încordată cu cari ascultau acei țărani din satul lui când la podmol în sările de vară le cetea un petec de gazetă. Iși va aduce aminte de tresărirea luminoasă a ochilor cutărui moș la auzul unui basm, îi vor resări

în minte vorbele de judecată cumpănită a țăranilor în fața unor lucruri nouă și nevăzute încă. Iși va trage seama cu încetul că dacă *școala* de până astăzi nu va mai fi adăpostul străduințelor bune, sunt totuș și alte mijloace de propagare a tiparului: Se va lămuri cu mintea lui, că acolo la *podmol* în serile de vară și toamnă se pot desface din cărți tainele slovelor. Va ajunge la gândul firesc că *preotul* nostru, sau ori-și-care cetitor poate fi apostolul dorurilor și vrerilor noastre.

Acolo la *podmol*, la prispa caselor se vor înfiripă în liniștea amurgurilor, îndemnurile bune în sufletele țăranilor.

Vor fi puternice acele îndemnuri și nu se vor putea strivi. Dumnealui, dascălul dela *școala nouă* va osteni zadarnic de-o muncă nepricepută și fără folos.

*
*
*

Toți cărturarii, cari simțim în suflet, fiorul înfrățirii cu țăranul, să ne pătrundem de toată amărăciunea lui în fața schimbărilor nenorocite ce vor veni. Dacă pierde școala, să nu piardă povața și învățătura noastră. Să facem *biblioteci* în satele noastre, să îndatorim pe preoții noștri la o apropiere mai mare de sufletele țăranilor.

E vremea să ne gândim la mijloacele nouă de îndeplinire a trebuințelor. Să ne gândim cu toții cari în copilăria și în tinereța noastră am ascultat la *podmol* poveștile senine ale cutărui moș cicălit, prin graiul căruia ne vorbeă închipuirea bogată și mintea limpede a năcăjitului nostru țăran.

Să ne gândim noi toți cari și sub hainele nemțești avem vechea inimă românească.

G.

COMUNA „VIITORUL“.

I. Starea de odinioară a comunei.

Eram mulți copii la părinți cari, copleșiți de lipse și năcazuri, nu mai știau de capul lor. La vârsta de 15 ani puteam să-mi dau seamă de starea vrednică de plâns a familiei noastre care, de altcum, nu eră numai singură cuprinsă de griji și sărăcie. În starea aceasta ticăloasă se află partea cea mai mare a locuitorilor din comună.

Cum a ajuns comuna «Viitorul» în această stare?

Abia scăpată de jugul iobăgiei, comuna e bătută de Dumnezeu cu *căpetenii* nevrednice cari se îngrijesc numai de punga lor; iar poporul este lăsat în grija sorții.

De *libertate* (slobozenie) țăranul nu s'a știut folosi, și în lipsa de conducători cu tragere de inimă pentru el, apucă pe căi rătăcite.

În cele din urmă cercetează tot mai slab *biserica*, care se mai umple numai la Paști și la Crăciun. În schimb cârcimile sânt pline de bărbați, femei și chiar copii în toate duminicile și sărbătorile. Tineretul deasemenea își petrece la sărbători numai în cârcimă.

Diregătorii satului nu mai ies nici ei din «omenii» și aldămașuri. Pentru un dar de nimica orice nedreptate se face nefăcută. Vrajbe și judecăți între oameni sunt lucruri de toate zilele.

Cârcimarul și boltașul, străini de legea și limba românească, încurajează patimile păcătoase ale țăranului. Ei îl abat dela calea bisericii și a școlii, dela calea deșteptării și a mântuirii.

Prin *beutură*, care e începutul tuturor răutăților, îl împing pe țăran spre ticăloșie și prăpastie. De altă parte, prin împrumuturi cu camete de sută la sută și chiar mai mari, îl strâng din zi în zi tot mai tare în clește, îl fac să-și împruțineze vitele, să-și vândă din locuri, unii ajungând, cu copiii cu tot pe drumuri.

Scoala, slăbuță ca vai de ea, nu e o lumină, cum ar trebui să fie, ci un biet opaiț, pe care un vânt potrivnic îl poate stânga în orice clipă. Binefacerile ei nu stau nici decum în cumpănă dreaptă cu jertfele aduse pe seama ei.

Prin urmare comuna abia putea să nu ajungă în starea în care a ajuns.

Dintre oamenii mari abia sunt câțiva în toată comuna cari să știe bine ceti și scrie, și să se și folosească cu pricepere și folos de bunătățile cetitului și scrisului.

Cânepa și inul nu se mai cultivă (prăsesc) și nici nu se mai lucră ca odinioară. Asemenea nici lâna. În locul lor se cumpără bumbac și jolj, cartoane și haine gata, cari nu mai sunt așa trainice ca cele făcute la casă. De altă parte, cumpărate fiind, ele împuținează an de an averea locuitorilor. Pe urma acestora a început a se împetrișă și frumosul *port* al țaranului și țarancei, așa că nu mai e nici românesc, nici săsesc, nici turcesc.

În urma sărăciei la care au ajuns, cei mai mulți săteni din «Viitorul» se *hrănesc rău*. În schimb cred în *beutură* mai mult decât în sfânta scriptură. Și unde e din ce să se gătească o bună mâncare, femeia adesea nu o știe găti.

Uneori chiar și întocmirea și mai ales curățenia *caselor* lasă de dorit. Case scunde (joase), cu ferești mici și nepodite se întâlnesc la tot pasul. Toți ai familiei dorm în timpul iernii în o singură odaie; adesea și vițelul și mielul de curând fătați. În hainele de pat, mășărițe, ștergere de culme ș. a. încă găsim ici-colea amestecături străine.

De o creștere cu minte a copiilor nu dăm decât în puține case.

În boale, în loc de a fi întrebat doftorul, adesea se aleargă la *descânțece* și *boscoane*.

Nici bărbații nici femeile nu știu să facă de multeori o *bună întrebuințare de timp*, din care pricină urmează număroase și mari pagube.

Credințe deșarte se mai găsesc și acum la tot pasul: credințe în strigoi, bălauri, vârcolaci, Marțolea ș. a. O tulbureală întreagă în mintea și sufletul poporului. De aici atâtea sărbători necreștinești și pagube pe urma lor.

Eșind în curte, adesea deschisă, nu vedem treburi mai bune.

Șuri și *grajduri* aveau bune, apoi *șopuri*, *magazine*, *cotețe*, *fântâni*, *privezi*, *pivnițe* ș. a. abia câteva în tot satul. Udul vitelor se scurge prin curte și pe ulițe. Gunoii e îngrijit cât se poate de rău.

Grădinile sunt deschise și, cele mai multe, în loc de *pomi* și *legumi*, sunt pline de buruieni sau cel mult cu iarbă. În tot satul se găsesc *stupi* numai la două familii.

De creșterea *frăgarilor* și *vermilor de mătasă* nici nu visează oamenii din «Viitorul».

Vitele și celelalte animale de casă sunt și ele, unde sunt, cum se nimerește, mai mult slabe, rău grijite, neșeslate și rău hrănite. De prăsirea unui soi ales și mai de preț, n'are cine să se îngrijască.

Economia câmpului este și ea destul de înapoiată.

Câmpul e împărțit în *trei hotară*, din cari în unul se sa-mănă grâu, în altul cucuruz și altul rămâne ogor sterp.

Fânațele sânt puțin îngrijite. De gunoiu n'au parte. Nici de udat nu se face întrebuințare, măcar unde ar fi modru.

Fânațe măiestrite, de trifoiu, luțernă, mazăriche ori alte ierburi nu s'au pomenit în «Viitorul».

Cu atât mai puțină îngrijire se dă *pășunilor*.

În plugărie, dintre *unelte* mai mari se întrebuințează numai plugul, grapa și carul.

În timpul din urmă *viile*, rămase din moși-strămoși, au fost pustiite de filoxeră și peronosporă.

La aceste rele s'au mai adaus în timpul din urmă și alte *nenorociri*. Într'un an au fost *ploi* foarte multe cari au pricinuit mari pagube, în altul a dat o *secetă* cumplită, care a adus și mai multă lipsă, iar un *foc* năpraznic a pustiit cu totul o parte din sat. O parte a hotarului a fost atinsă de *grindină* sau ghiață. Au mai perit și vite; iar porcii s'au stâns aproape cu totul.

Nefiind nime asigurat contra focului și a grindinei, și, neasigurate fiindu-le nici animalele, lipsa și sărăcia a ajuns la culme. Mai ales și din pricina că nici un fel de întovărășire nu se găsiă în comună, iar prin lada satului, a bisericii și școalei băteă vântul.

Oamenii, toți dearândul, au trebuit să-și pună ghitul în grumazi: să se îndatoreze la cămătari, la bănci și unde numai s'au putut apropia.

Astfel eră starea cu totul desnădajduită, a comunei «Viitorul» în clipa când povestitorul nostru împreună cu nenumărați alți oameni tineri și bătrâni, bărbați și femei, au trebuit să iee lumea în cap, ca timp îndelungat să nu se mai întoarne în satul lor.

SFATURI DOCTOREȘTI.

Vom vorbi despre un al doilea obicei rău. Românul e bogat în obiceiuri rele.

E cunoscut și știut de toți, că copilul mic în anul prim al vieții — măi bine se desvoaltă, dacă e hrănit la pieptul mamei sale. Așa e făcut stomacul lui, ca să fie hrănit cu laptele mamei sale, care e un lapte suptire apătos, aproape fără grăsime și de o dulceață plăcută gurii copilășului.

E de tot firesc lucru, ca copiii în cele 7—8 luni dintâiu să nu capete alte mâncări decât laptele mamei lor. Cu toate acestea ce vedem? Mame, de altfel cuminte și cari își iubesc copiii ca sufletul lor, îmbie mititeii cu tot felul de bunețe, potrivite numai pentru cei mari. Le dă zamă acră, zupă grasă, mămăligă, pâne, fără să se gândească, că stomacul copiilor nu suferă acreală, nu poate birui grăsimia, nici mămăliga, nici pânea. Un mic presimț au ele, că gura și stomacul copilului încă nu poate birui toate bucatele. De aceea, pânea bunăoară, mai întâiu o dumatică și o moaie bine în gura proprie și numai după aceea o dă copilului. Ochi au și nu văd, dar au sâmtul, că din gura copilului lipsesc dinții, cari să dumice pânea, și lipsește scuipatul, care să moaie și să facă lunecoase bucatele uscate și vârtoase.

Bucatele nepotrivite supără mult gingeile copilului mic, cele vârtoase și uscate zgărie pelița de pe ceriul gurii și gât; gingeile și pelița gurii sânt foarte subțiri și simțitoare. De aci urmează apoi felurite boale de gură, împreunate cu mari dureri pentru copil și cu multă supărare și neodihnă pentru mama copilului.

Indoit de simțitoare e pelița stomacului, care neputând birui bucatele vârtoase, se bolnăvește așa de rău, că nu mai poate suferi nici țâța, cum o sugă așa o și varsă. Boala stomacului trece cu vremea și asupra mațelor, cari la copiii mici sânt din cale afară subțiri și gingașe.

Un stomac bolnav nu mai mistue cum se cade, ba — cum s'a mai zis — varsă țâța cum o sugă; mațele bolnave nu mai dau răgaz laptelui, prelnerat în stomac, ca să treacă în sânge. Urdinări dureroase și fără sfârșit sunt urmarea îmbolnăvirii mațelor.

Trupul astorfel de copii nu mai capătă hrana trebuincioasă, slăbește și se oflește văzând cu ochii, până ce în o bună dimineață adoarme pentru totdeauna.

Iată! unde duce obiceiul rău a ședeà la masă cu copil mic în brațe și a-l îmbia cu bucate ce sunt potrivite numai pentru cei mari.

E un adevăr dureros, că cei mai mulți copii mici cad jertfă acestui obicei rău. Mii și mii de copii pier din nepriceperea părinților, cari în dragostea lor nemărginită, le dau tot felul de mâncări, -- fără a se cugeta, că ce e potrivit pentru cei mari, numai arare-ori se potrivește și pentru cei mici.

Așadară în cele 7—8 luni dintâiu nu dați copiilor de cât să sugă. Dacă cumva se nimerește, că copilul împlinește 7—8 luni în timp de vară, așteptați încă vre-o două luni, de oarece în căldurile verii mâncările obicinuite copilului sânt indoit de primejdioase.

În luna a 7-a sau a 8-a se poate da copilului puțin lapte de vacă, mai târziu se poate imbiă cu puțină zupă, curățită de grăsime, și mai târziu apoi câte un ou, fiert moale. În anul al doilea, târziu de tot, când gura copilului are aproape toți dinții și măselele, se poate da și altfel de mâncare.

Părinții, cari vor da ascultare acestor sfaturi, nu se vor căi. Vor fi lipsiți de multe boale în casă și vor fi scutiți de multele dureri împreunate cu pierderea copiilor.

Dr. I. B.

OGORUL E PIEDECĂ A UNEI PLUGĂRII CUMINTE.

E timpul când trebuie făcut ogorul. Să știe că cu cât el se face mai de timpuriu cu atât putem avea nădejde de roade mai bune. Dar nu despre tainele ogorului vom scrie aici, ci despre aceea că el e o piedecă în calea bunăstării noastre.

Lucrarea pământului este și acum mai pretutindeu la noi astfel întocmită că tot la al treilea an o parte de hotar rămâne *ogor*. Cei mai mulți cred că numai așa e bine; pe când, în adevăr, acest mod de lucrare este cel mai rău și păgubitor.

E rău și păgubitor obiceiul de a lăsa pământul ogor, în felul cum fac plugarii noștri, pentrucă:

1. Pământul, bine lucrat și bine îngrășat (*gunoit*), se poate sămăna an de an cu bun folos — cel mult lăsându-se ogor la 6, 8, 10—15 ani odată și nu tot la al treilea an —;

2. Foloasele ce plugarii noștri le au pe urma ogorului sunt așa de neînsemnate, că o schimbare a acestui mod de lucrare din zi în zi se vede tot mai mult a fi neapărat trebuincioasă.

Știm comune cu pământ puțin și nu prea bun, unde hotarul e împărțit numai în două părți: una pentru grâu și alta pentru cucuruz.

De obicei, înainte de sămănat, locul de cucuruz se gunoiește. Toamna, după cules, 2—3 săptămâni locul se paște cu vitele, apoi se ară și se samăna cu grâu. După secerat locul de asemenea se paște cu vitele până toamna târziu, iar primăvara se gunoiește de nou și se samăna cu cucuruz. Cu modul acesta

de lucrare pământul dă roade mulțămitoare an de an, fără a fi lăsat nefolosit un an întreg.

Alții, fie că li s'a dat prilej prin comasare, fie că însiși au găsit o cale de norocoasă deslegare a ogorului, își cultivă neîntrerupt, cu folos, pământul, și așa destul de mașter împărțit pentru mulți. Ceice așa fac au apucat pe calea sporirii averii și bunăstării lor. E lucru mare a cultivă înțelepțește fiecare plugar an de an câteva locuri mai mult, și fiecare comună câteva sute sau chiar mii de jugăre mai mult. Pentru un plugar sporul, socotit în bani, se poate urcă la câteva zeci sau sute de coroane, pentru locuitorii unei comune la multe mii, iar pentru poporul nostru întreg la zeci de milioane.

Trebuie să ne dăm bine seama de acest lucru și să schimbăm pretutindeni ogorul sterp și de puțin folos într'un izvor de câștig prețios și trainic.

Despre aceasta cu alt prilej.

Săteanul.

SURDUL.

(Urmare).

Din una din alta, Dămian și Salvina prind a se plăcea; el când nu avea copii la școală, mergea singur la plimblare printre arini, și acolo începea a cânta ca băieții:

Trecu-i valea și-un părau
La mândra, sufletul meu,
Trecu-i valea și-o punctiță
La fata de Morăriță
Nici ști țese nici ști coase
Dar nu-mi pasă că-i frumoasă.

Iar de pe coastă de peste părau se auzia altă cântare:

Cine-ar zice, badea vine,
I-ași da tot ce am pe mine

și

Unde-i badea cu doru
Nu poți ară cu plugu
Că s'acață plugu-'n dor
Trag boii de să omor!

El auzia cântarea Salvinei și Salvina auzia cântarea lui, și unul și altul știă ce știă, morărița încă înțelegea ce înțelegea, dar se făcea a nu baga de seamă, că doară eră muiere cu minte.

Colea în postul cel mare, pe la sfârșitul lui Mărtișor erau zile mândre și senine. Într'o zi după școală, colea de cătră seară dascălul Dămian eră în grădină la Anișca morărița. Acolo eră și lelea Anișca și Salvina. „Ce frumoasă ar fi coasta asta să fie plină de pomi!” zise dascălul.

Dar oare face-s'ar aici pe coasta asta rea? întrebă morărița.

Face, lele Anișcă, s'ar face foarte bine, numai atunci n'ar mai putea vitele să pască printre ei, că frecându-se de ei, nu le umblă bine pomilor.

D'apoi s'avem cine să pună pomi, bine ar fi, dar noi muierile nu ne pricepem la de astea. Frate-mi-o popa din valea dosului, mi-ar trimite pomi — parte pădureți — destui, dar cine să mi-i pună și cine să mi-i oltoiască? că noi nu știm! Așa vorbi lelea Anișcă, iar Dămian dascălul, numai decât să înbiă a i pune el pomii și ai oltoi. Deci, înainte se bucurau văzându-și în minte coasta plină de pomi. Drept că și merge lelea Anișcă cu Salvina și cu Dămian Fulger, cu dascălul, până la popa din Valea-dosului, care eră frate cu lelea Anișcă, că și dumnia ei eră fată de popă și se măritase după morar, căci pe atunci așa erau vremile; preuteasă și morărița se făceau numai fetele celea mai alese, mai de gazde, că numai aceste două muieri în sat erau scutite de a merge în brazda domnului de dimineța până seara, numai la acestea două le veniau de-a gata, la una prescurile, la alta pogăcile, deci morărițe și preutese se îndesau toate, să se facă, numai cât toate nu puteau fi, că la un popă, p'acele vremi îi eră destul o preoteasă și la un morar o morăriță, iar într'un sat eră pe atunci numai un popă și un morar. Destul dară, că lelea Anișcă, eră sora popii din Valea-dosului și se duse la dumnia lui cu Salvina și cu dascălul Dămian Fulger, se duseră tustrei să pună lucrul la cale cu... pusul pomilor. Nici n'au mers pe jos, ci cu carul cu vacile; lelea Anișcă făcuse un ziț bun de paie, pusese fundul la car, peste paie puseră un țol, apoi 2 perine, pe ele o cergă verde și acolo șezu dumniaei cu Salvina, că doară dumniaei eră morăriță, fată de popă și soră cu popa din Valea-dosului la care mergea acum după... pomi. Vacile le mână dascălul Dămian Fulger, mergând mai mult pe jos pe lângă car, decât în car. Au plecat într'o zi des de dimineța și numai colo cătră ameazi au ajuns la Valea-dosului. Acolo au stat până cătră ojină, s'au mai ospătat, au mai povestit și au pus trebile... pomilor la cale, iar la ojină au plecat spre casă,

că a doua zi dascălul eră să fie în școală. Asta s'a întâmplat chiar în ziua de patruzeci de sfinți.

Când au venit din Valea-dosului nu s'a urcat dascălul nici o minută în car, că nu eră unde; și muierile, adecă lelea Anișca cu Salvina nu mai șezură nici ele așa bine, ca la venitul de acasă, că-și mutară jețul dinainte, iar dinapoi umplu popa Toma, fratele lelei Anișca, de pomi pădureți spinoși, că le-a dat doară 150 de pomi pădureți, apoi cum i-a legat, cum nu, că minteni, minteni le cădeă câte unul în cap, mai cu rădăcina, mai cu crângile cele spinoase. Vre o câți-va pomi le dădu-se și de cei oltoiți, că aveă popa Toma de unde, că doară cine mai aveă pomi mulți și buni ca el, și mari și mici?

Destul că colo cătră miezul nopții au ajuns sănătoși acasă oamenii noștri; lelea Anișcă făcū numai decăt o leacă de foc să încălzească ceva de cină, iar Salvina cu Dămian asezară vacile în grajd și carul în colniță (corliță) și intrară și ei în casă voioși că... au adus pomii. A doua zi după ameazi dascălul eră tare învăluit; merse cu toți școlarii în grădină la lelea Anișcă, morărița, să le arete -- cum se pun pomii; lelea Anișcă cu Salvina făceă groape tot la trei stângini de departe una de alta, precum îi povățuise popa Toma din Valea-dosului, dascălul Dămian curăția pomii și-i puneă în groape cu ajutoriul copiilor mai mari, iar ceialalți copii adunau bărbătește pietrele și duceau pe lângă gard. Mergea lucrul strună de bine. Iar când fură gata își eră mai mare dragul a te uită la lucrul lor; stau pomii în gledă ca cătanele; ori din cătrău te uitai, tot rânduri oable vedeai de pomi.

Pe cei olțuiți îi puseră mai aproape de casă, apoi după ei urmară cei mai mari, și în urmă cei mai micuți. — „Să mai aveim p'atăta, ar fi chiar plină grădina“, zice dascălul „De s'ar prinde aceștia odată!“ Răspunse Salvina.

A doua zi după aceea satul eră plin de vorbe, mai cu seamă muierile știau povesti mai multe. Unele-și dau cu socoteală că dascălul a fost cu morărița și cu Salvina la Valea-dosului de i-a credințit popa Toma, unchiul Salvinei. Altele ziceau, că morărița-i hamise (vicleană); se folosește numai de dascălul, ca să-i pună grădina în rând, dar pe Salvina n'a da-o după el, că doară numai pe ea o are, și n'a da-o după un dascăl sărântoc, că o poată da după orice fecior de gazdă din sat; altele iar ziceau, că dascălul e hamis, a înturnat capul muierilor, dar nu

va lua pe Salvina, că nu s'ar învoi popa odată cu capul, ca fata morăriți să fie dascăliță, că și el are patru fete de măritat; bărbații, ca ei, nu mai vorbeau atâta, dar câte o vorbă mai ziceau și ei, ca oamenii.

La Rusalii veni protopopul în comună, ca să iee în seamă examenul copiilor, și rămase foarte mulțămît cu sporul aflat în școala dascălului Dămian Fulger, și legă de sufletul oamenilor, ca să-i deie plata, și pe venitor să-și trimită toți copiii la școală. Eu încă eram atunci la școală și căpătaiu drept cinste de examen un briceag jidovesc, de cele de 2 cr. cu plăsele de lemn și cu un tăiș cât degetul. Bucuria mea, că am eu ce ciocârți!

(Va urmă).

PENTRU ROMÂNII DIN AMERICA.

Singurele mijloace pentru a încopeiă sufletele acestor înstrăinați de vatra lor părintească e litera scrisă. Cartea și gazeta sunt chemate să întărească și să ocrotească dragostea de neam și de lege în inimile aceloră dintre ai noștri, cari mânâți de sărăcie, poate chiar și de dorul de câștig, s'au hotărit să se hrănească cu pâinea pribegilor.

E îmbucurător că ei înșiși susțin două gazete românești, „America“ și „Românul“, cari ne vin și nouă și prin urmare putem urmări în parte vieța și soarta lor în acea țară a banilor și a bogațiilor.

În multe părți s'au adunat în societăți culturale, dornici de a ceti carte românească și de a se ajuta la nevoie.

Una dintre acestea societăți, „Reuniunea de ajutor și de cultură „Ulpia Traiană“ din Erie Pa, s'a adresat Asociațiunii noastre să-i dea mână de ajutor la înființarea unei biblioteci. I s'a trimis toate cărțile pe care le are la îndemână așezământul nostru și i-a făgăduit că și pe viitor îi va da tot sprijinul pentru a-și putea răscumpără frumoasa chiamare.

Facem apel la autorii noștri de cărți și la institutele noastre de editură (de aici și din România) să binevoiască a ne trimite pe seama reuniunii *Ulpia Traiană* câte un exemplar din cărțile ce le-au scris sau editat, pe cari le vom trimite fără întârziere numitei reuniuni.

Cărțile sunt a se trimite la adresa: *Asociațiunii*, eventual direct „Reuniunii române de ajutor și cultură „*Ulpia Traiană*“ Erie Pa. Post office Box: 141 (America).

Nădăjduim că se vor găsi inimi cari să răspundă la rugarea fraților din America.¹

Oct. C. Tăslăuanu,
secretar al Asociațiunii.

ȘTIRI.

Despărțământul Brașov. — Curs practic de albinărit, va țineă în zilele de 7—9 Iunie n. a. c. dl Ioan Aron, în Brașov. De încvartirare se îngrijește comitetul despărțământului. Inscierile se fac până în 23 Iunie n. Cursul se va țineă numai dacă se vor inscrie cel puțin 5 inși.

Premiu de 30 cor. în aur, se va da învățătorului din cuprinsul despărțământului Brașov, care va fi cultivat mai bine *grădina școlară*. Inștiințările pentru acest premiu se pot face până în 10/23 Iunie a c. la adresa secretarului despărțământului.

Asigurați-vă! Un foc grozav a nimicit a treia zi de Paști 96 de case cu tot avutul aflător lângă ele, din comuna *Ostrovul mare*. 500 de inși, rămași pe drum (mai ales din cauză că nu și-au asigurat casele ș. c. l. în contra focului) sunt avizați la sprijinul românilor de bine. Ajutoarele se pot trimite pe adresa: „Oficiul parohial gr. cat. din Nagy-Osztró u. p. Kernyesd.“

Concurs cu premii pentru scrierea de monografii. — Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiu“ publică concurs la 3 premii de câte 90, 60 și 50 coroane, pentru cele mai bune trei monografii (descrieri amănunțite) ale comunelor din comitatul Sibiiu.

Lucrările adresate „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiu“ să se trimită până la 1 Octomvrie n. 1907.

Reuniunea ia asupra sa sarcina de a publică lucrările premiate.

¹ Ziarele noastre sunt rugate a reproduce acest *Apel*